

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 krou, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 10 v

Uredništvo in upravljanje se nahajata v Pljuju, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za označila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 51.

V Ptaju v nedeljo dne 17. decembra 1916.

XVII. letnik.

Prvi žarek prihajajočega miru.

Dve in pol leta že traja ta najkrvavejša in najgrozovitejša vojna, ki je vrgla skoraj polovico sveta pod orožje in povzročila neskončno gorje. In zdaj je zasijal prvi žarek, ki nam kaže, čeprav še v daljni bodočnosti, zaželjeni mir... Ni še mogoče, da bi že danes iz hvalečnega srca zapeli svoj „Te Deum“. Ničesar gotovega, ničesar določnega nam še ne kaže ta žarek. In vendar učinkuje v prestrašenih dušah človečanstva blagodejno.

Kot zmagovalci stojijo osrednje države in njih zavezniki na vseh bojiščih in tudi najnovejši izdajalski nasprotnik leži zdrobljen na tleh. Vkljub svoji nepremagljivosti pa smo si obdržali čut za človečanstvo in vrednosti življenja. In ravno kot zmagovalci zamoremo temlažje besnemu sovražniku ponuditi roko v pametno, pošteno, pravično spravo.

Niti najhujši sovražnik ne more več upati, da bi združen napad razbil osrednje države. Zato pa je tudi vsako nadaljno prelivanje krvi nezmislivo. Iz tega stališča so Avstro-Ogrska, Nemčija, Turčija in Bolgarska pri vladah sovražnih držav in tudi pri nevtralnih vladah sprožile predlog, da naj se prične mirovna pogajanja. Pri naših sovražnikih leži zdaj odločitev: ali bodejo sprejeli predlog ali pa odklonili. V prvem slučaju nam pride zaželjena misel miru bližje; v drugem slučaju pa nam preostaja edino to, da z vso brezobzirnostjo nadaljujemo vojno, dokler ne pade sovrag, prisiljen od ojstrine našega meča, na kolena in sam ne prosi za mir...

Predlog osrednjih držav.

K.-B. Dunaj, 12. decembra. Uradno se danes razglasa (skrajšano): Sovražnim in nevtralnimi vladam se je izročilo sledeči mirovni predlog:

Ko je bila poleti 1914 potrpežljivost Avstro-Ogrske napram izzivanjem in grožnjam izčrpana in je bila monarhija prisiljena, da po 50 letih miru potegne meč, niso bili za ta težki sklop merodajni napadalni načrti, marveč le zapoved silobrana. Svoj obstoj braniti in v bodoče pred enakimi zahrbtnimi načrti sovražnih sosedov zagotoviti, to so bili cilji in naloge monarhije v sedanji vojni.

Skupno z vestimi zavezniki se je avstro-ogrsko armada in mornarica borila in je krvavela, dosegla pa tudi zmagovito bogate uspehe in izjalovila nakane nasprotnikov. Naša zveza ni dosegla le celo vrsto zmag, marveč drži tudi široke sovražne pokrajine v svoji roki. Nezlomljena je njena moč, ki jo je šele zadnjič zadnji izdajalski nasprotnik čutil, nezlomljena je pa tudi odporna volja prebivalstva. Nikdar ne morejo sovražniki upati, da bi premagali ali razbili našo zvezo. Brez koristi in zaman je nadaljevanje boja za nasprotnika. Vesile naše zveze pa so svoje cilje: obramba pred dolгим časom pripravljene napada na njih obstoj in integriteto, ter pridobitev realnega jamaštva proti ponovitvi takega

napada, zasledovale in se ne bodejo pustile spraviti nikdar iz vsled pridobljenih uspehov zasigurane zemlje svoje iz eksistence.

Nadaljevanje te morilne vojne, v kateri zamorejo nasprotniki še mnogo uničiti, ali usodo ne spremeniti, se kaže vedno bolj kot uničevanje človeških življenj in blaga brez namena, kot nečloveštvo brez potrebe, kot zločin na civilizaciji.

To prepričanje je pustilo dozoreti pri dunajski vladi sporazumno z vladami zveznih sil misel, napraviti odprti in lojalni poskus, da se pride do razgovora z nasprotniki v namene uresničenja miru. V to svrhu so vlade Avstro-Ogrske, Nemčije, Turčije in Bolgarske danes izročile prizadetim državam enako glasečo se noto, ki vsebuje našo nagnjenost, vstopiti v mirovna pogajanja z nasprotniki. Obenem se je to v posebni noti naznanilo zastopniku papeževе stolice in prosilo za interes papeža za to mirovno ponudbo.

Avstro-ogrsko in njeni zavezniki so s tem korakom zopetni odločni dokaz svoje miroljubnosti podali. Nasprotniki bodo morali zdaj pred vsem svetom svoje mišljenje objaviti. Nas pa ne bode, pa naj bo uspeh tega predloga katerikoli, za nam morda vsiljeno nadaljevanje vojne tudi pred sodnijskim stolom lastnih narodov, zadela nobena odgovornost.

Nota sama se glasi v prevodu tako-le:

„Najgrozovitejša vojna, kar jih pozna zgodovina, divja zdaj že dve in pol leta v velikem delu sveta. Katastrofa zadene človeštvo v njegovih najvrednejših pridobitvah. Grozni duševni in gnotni napredek, ki je tvoril ponos Evrope v začetku 20. stoletja, v razvaline vreči. Avstro-Ogrska in njeni zavezniki Nemčija, Turčija in Bolgarija so v tej borbi svojo nepremagljivo silo dokazali. Dosegli so napram glede števila in vojnega materiala močnejšemu nasprotniku ogromne uspehe. Nerazrušljivo drže njih črte napram vedno ponavljanim napadom armad svojih sovražnikov. Zadnji naval na Balkanu bil je hitro in zmagovito premagan. Zadnji dogodki dokazujejo, da tudi nadaljevanje vojne njih odporno silo ne more zlomiti, marveč da pričakujejo lahko še nadaljnih uspehov. V obrambo svojega bitja in svoje narodne prostosti za razvitek bili so zavezniki prisiljeni, poseči za orožje. Tudi slavni čini njih držav niso na tem ničesar spremenili. Vedno so se držali prepričanja, da njih lastne pravice in v temeljene zahteve ne stoji v nasprotju s pravicami drugih narodov. Ne gredo na to, da bi svoje nasprotnike razbili in uničili. Nošeni od zavesti svoje vojaške in gospodarske sile in pripravljeni, jim vsiljeni boj tudi do skrajnosti nadaljevati, navdušeni pa tudi obenem od želje, preprečiti nadaljno prelivanje krvi in grozotam vojne konec napraviti, predlagajo, da se čimprej prične z mirovnimi razpravami. Predlogi, ki jih bodejo k tem pogajanjem seboj prinesli in ki so nato naperjeni, da se zagotovi čast, bitje in prostost razitka svojih narodov, tvorijo po njih mnenju primerno podlago za uresničenje trajnega miru. Ako bi pa vkljub tej ponudbi za mir in spravo boj naprej trajal, so zavezniki odločeni, da vodijo vojno do zmagovitega konca. Odklanjanje pa slovesno vsako odgovornost zato pred človeštvom in zgodovino.

Govor nemškega kanclerja.

K.-B. Berlin, 12. decembra. Govor državnega kanclerja v. Bethmann-Hollweg v današnji seji nemške državnice zbornice se je glasil tako-le (skrajšano): Rumunski nastop v vojni naj bi našo in naših zaveznikov postojanko na vzhodu odprl, obenem

naj bi se z veliko ofenzivo na zapadu prodrla in novi italijanski napadi Avstro-Ogrsko porazili. Položaj je bil resen. Z Božjo pomočjo pa so naše krasne čete vstvarile položaj, ki nam daje večjo varnost nego kedaj popreje. Zapadna fronta ne stoji samo, marveč ima večje rezerve kakor kedaj popreje. Proti vsem italijanskim nakanam je dobro preskrbljeno. Medtem, ko vlada na Krasu in ob Sommi bobenski ogenj, ko Rusi proti vzhodni meji Siebenbürgena naskakujejo, je feldmaršal Hindenburg v genialnem vodstvu brez primere s četami vseh zaveznikov, ki so v tekmovanju nemogoče mogočim napravili, celo zapadno Valahijo in sovražno glavno mesto zavzel. Hindenburg pa ne počiva. Vojaške operacije gredo naprej. Z udarci meča je tudi naša gospodarska preskrba boljša. Velike zaloge žita, olja, življenskih sredstev in drugega blaga je padlo na Rumunskem v naše roke. Naša gospodarska varnost je torej brezdvomna. Govornik je potem omenil, da pričena zdaj naši nasprotniki lakoto čutiti in da so nasprotniki napačno računali z našo notranjo utrujenostjo. Vstvarili smo domovinsko pomožno službo, ki napravi iz vse Nemčije veliko taborišče armade z neizčrpljivimi pomolnimi sredstvi. Združeni z našimi zavezniki korakamo naprej, vedno pripravljene, da se branimo za ljudstvo, za prosto, sigurno bodočnost, vedno pripravljene, da za to ceno roko k miru podamo; kajti naša moč nas ne dela gluho za našo odgovornost pred Bogom, pred lastnim ljudstvom in pred človeštvom. Vedno smo bili pripravljene za mir. V globokem verskem čutu pa smatra cesar zdaj pravi čas za pričetek mirovnih pogajanj. Cesar je vsled tega sklenil, da skupno s svojimi visokimi zavezniki sovražnim silam predlaga pričetek mirovnih pogajanj. Govornik je prečital potem noto in končal tako-le: Avgusta 1914 so zapričeli naši sovražniki svetovno vojno. Danes stavimo mi človečansko prašanje miru. Mirno čakamo, kako bode izpadel odgovor naših sovražnikov. Ako sovražniki odklonijo, potem bode do zadnje kočice vsako nemško srce vzplamtelo v sveti jezi zoper sovražnike, ki nočejo vstaviti umor človeštva. V usodni uristorili smo usodni sklep. Prešinjene je od krvi stotisočev naših sinov in bratov, ki so svoje življenje pustili za varstvo domovine. Človeška misel ne sega v tej grozi človeškega življenja do zadnjega. Bog bode sodil. Mi pa hočemo brez strahu in pokonci svoj pot hoditi, odločeni za boj, pripravljene za mir!

(Ednaki govori so se od načelnikov vlad govorili s prečitanjem skupne note tudi v zbornicah Ogrske, Turške in Bolgarske).

Cesar Karl I. svoji armadi in mornarici.

K.-B. Dunaj, 12. decembra. Cesar je izdal sledečo povelje na armado in mornarico:

Mojim vojakom armade in mornarice!

Božja milostna pomoč, Vaša in naših vestih zaveznikov hrabrost in vztrajnost so vstvarili položaj, ki ne pusti več dvomiti o

naši konečni zmagi. V stremljenju, povrnuti v težkem času možko vztrajajočim narodom blaginje miru, smo Jaz in moji zvišeni zavezniki napravili poskus za uredničenje častnega miru. Molim k Vsegaogočnemu, da naj ta korak s svojim blagoslovom spremlja. Sem pa tudi gotov, da se bode z istim junaštvom naprej borili, dokler ni mir sklenjen ali dokler niste sovražnika odločilno porazili.

Dunaj, 12. decembra 1916.

Karl.

Nemški cesar svojim vojakom.

K.-B. München, 12. decembra. Cesar je izdal za nemško armado sledeče dnevno povelje:

Vojaki! V čutu zmage, ki ste jo dosegli s svojo hrabrostjo, smo Jaz in vladarji zvesto zvezanih držav sovražniku mirovno ponudbo napravili. Ali se bode s tem zvezani cilj dosegel, je doslej neznan. Vise morate nadalje z Božjo pomočjo proti sovražniku držati in ga poraziti.

Veliki glavni stan, 12. dec. 1916.

Viljem.

Fellerjeve, želedec krepče, lagodno odvajalne rabarbarske
kroglice z zn.

„Elsa-kroglice“

503

odpravijo zapeko.

Predvojne cene: 6 škatljice franko 4 K 40 h. Lekarar E. V. Feller, Stubica, Elsa-irg št. 241 (Hrvatsko). Čez 100.000 zahvalnih pisem. II-a.

Svetovna vojska.

Zavzetje Bukarešte.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Dunaj, 7. decembra. Uradno se danes razglašča:

Vzhodno bojišče. V Valaški planoti prodirajoče zvezne bojne sile so včeraj **Bukarešto in Ploesti v last vzele**. Avstro-ogrške čete pridobile so Campino in zasledujejo južno od Sinaja. Zvezne bojne sile Falkenhayna pripeljale so včeraj na vjetih **106 rumunskih oficirjev in 9100 mož**. V gozdnih Karpatih je ruski pritsek znatno ponehal. Le severno doline Trotus in pri Dorna-Watri prišlo je do slabjših ruskih sunkov, ki so bili gladko odbiti. Pri armadi Tersztyanszky vdrli so dunajska deželna bramba in nemški oddelki, prodirajoči rusko stražno črto, do sovražne glavne postojanke in so se vrnili po zavrnitvi petih ruskih protisunkov s 40 vjetimi, 3 strojnimi puškami ter enim metalcem min nazaj. — Vsled uspehov na Rumunskem postal je 6. december očitno dan maščevanja za najgrše izdajstvo. Krasni zmagoviti pohod vodil je zaveznike v srce Rumunske. Četrto sovražno glavno mesto je od izbruha te svetovne vojne premagano. S ponosom sme avstro-ogrška bojna sila na one čete gledati, katere, tekmujoče z nemškimi, bolgarskimi in turškimi bojnimi silami, so udeležene na slavnostnih činih proti našemu najmlajšemu sovražniku na hitro skupaj zbrane oddelke, ki so vlovile ob začetku vojne v Siebenbürgenu prvi sunek, na naše pogorske brigade, ki so izvršile v transilvanskih alpah najtežje naloge, na čete, ki so bile udeležene pri ofenzivi v Valahiji, pa

tudi na hrabre branitelje vzhodne Siebenbürske in gozdnih Karpata, na katerih odporu se je razbil vsak ruski naval, na naše priznane pionirje ob spodnji Donavi, ki so izvršili eno največjih vojni-tehničnih del v zgodovini, na našo artiljerijo in donavsko flotijo, ki se je tudi zadnjič — pri odporu zoper ruske napade južno od Bukarešte — zopet odlikovala. Njim vsem gre naša zahvala!

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Berlin, 7. decembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Na zapadnem bregu Maase so pri višini 304 pri Malencourtu Nemci v francoske jarke vdrli in visočino zavzeli. Vjeli so **5 oficirjev in 190 mož**. Od nekega sunka v sovražne črte na Toter Mann pripeljali so 11 vjetih.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Zapadno od Lucka vsilili so ob Lugi nemški in avstro-ogrski oddelki v neko rusko stražno postojanko. Vjeli so posadko **40 mož**. Ponoči so držali postojanko proti petim napadom. Tudi zapadno od Zalosze in Tarnopola zamogle so naše patrulje vjeti **90 mož**, oziroma **20 mož** iz zavzetih delov ruskih črt. — Fronta nadvojvode Jožefa. V gozdnih Karpatih in obmejnih goreh Moldave deloma rastoči artiljerijski ogenj in boji v prednjem polju, iz katerih so se severno od Dorna-Watre in v dolini Trotusa ruski napadi razvili, ki so pa bili zavrnjeni. — Armada Mackensen. (Glej avstrijsko uradno poročilo!) — Makedonska fronta. Pri Trnavi vzhodno od Cerne vrgli so Nemci in bolgarske kompanije Srbe iz postojanke, v katerih so se predvčerajšnjem vgnézdili. Vjeli so **6 oficirjev in 50 mož**. V dolini Strume šli so v bolgarskem odpornem ognju angleški oddelki nazaj, ki so se hoteli približati postojankam južno-vzhodno od Seresa.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Kako je bila Bukarešta zavzeta.

W.-B. Berlin, 7. decembra. O zavzetju Bukarešte se poroča: Dne 5. decembra ob 10. uri 30 minut dopoldne bil je hauptman v generalštabu Lange kot parlamentar s pismom generalfeldmaršala v. Mackensen, ki je zahtevalo, da se izroči trdnjavo, odpisan h komandantu Bukarešte. Neko drugo pismo dalo je komandantu na znanje, da se bode z ognjem na trdnjavo zapričelo, ako bi se parlamentar tekem 24 ur ne vrnil. Hauptman Lange, ki je bil ob črti rumunskih prednjih straž od nekega generala sprejet in z zavezanimi očmi v avtomobilu v Bukarešto odpeljan, se je dne 6. decembra zjutraj, pred potekom dane dobe, vrnil. Vrhovni poveljnik rumunske donavske armade ni hotel sprejeti pismo generalfeldmaršala v. Mackensena, češ, da Bukarešta ni trdnjava, marveč odprto mesto. Ne obstoje ne armirani fōri ne v njeno obrambo določene čete; ni ne gubernerja ne poveljnika. Hauptman Lange je opozarjal na značaj Bukarešte kot trdnjave in nato, da tako umikanje ne bode preprečilo nemških operacij. Zjutraj dne 6. decembra so se deli kavaljerijskega kōra Schmettov polastili nekega fōra na severni fronti. Deli 54. armadnega kōra vdrli so za njimi in so zavzeli črto fōrov od Chiajna (zapadna fronta) do Odaile (severna fronta). Nasprotnik se je branil z infanterijo, ali odpor je bil kmalu zlomljen. Od južne fronte sem vdrli so deli donavske armade skozi pas fōrov v mesto. Našli niso nobenega odpora.

V Bukarešto prihajajoče čete bile so navdušeno sprejete in z rožami ovenčane. Generealfeldmaršal v. Mackensen podal se je v avtomobilu pred kraljevski grad, kjer je bil pozdravljen s šopki rož.

Turški plen pri Bukarešti.

K.-B. Konstantinopol, 7. decembra. Severno od Donave se je glasom zadnjih poročil število od naših čet pri bojih pred Bukarešto pripeljanih vjetih povišalo na okoli **4000 mož**, med njimi 66 oficirjev raznih stopinj, število plena pa na 38 topov za hitro streljanje, med njimi dve 10,5 cm-havbici, 100 polnih artiljerijskih municijskih vozov, 20 strojnih pušk, 3 automobile, na tisoče pušk in veliko množino drugih predmetov. Edino v bojnem oddelku naših čet pustili so Rumuni več kot 600 mrtvih na bojišču ležati.

Hitro zasledovanje Rumunov.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 8. decembra. Uradno se danes razglašča:

Vzhodno bojišče. Armada pl. Mackensen. Zasledovanje Rumunov preko črte Bukarešta-Ploesti je v naglem napredovanju. Od Predeala in prelaza Altschanz nazaj ideči sovražnik našel je pot za vrnitev že z avstro-ogrskimi in nemškimi četami založeno in je bil večinoma vjet. Včerajšnji plen 9. naše armade znaša okoli **10.000 mož**. Ob reki Alt napadla je skupina obersta v. Szivo v zapadni Rumunski odrezane rumunske sile zopetno in jih je prisilila h kapitulaciji. **10 bataljonov, ena eskadrona in 6 baterij** v moči najmanjše **8000 mož in 26 topov** odložilo je orožje. Fronta nadvojvode Jožefa. Močni sovražni napadi v dolini Trotusula in v pokrajini Ludove bili so krvavo zavrnjeni.

Italijansko bojišče. Včeraj zjutraj zapričel je v oddelku Krasa močni sovražni artiljerijski ogenj, ki se je proti prostoru od Kostanjevice do najvišje ljutosti povišal; popoldne pa je vsled neugodnega vremena zopet opešal.

Južno-vzhodno bojišče. Ob Vojusi težki sovražni artiljerijski ogenj.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nad 10.000 Rumunov vjetih.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 8. decembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda bavarskega. Ruski sunki ob Duna-fronti so se izjalovili. Južno od Widys bili so v eno naših stražnih postojank vsiljeni oddelki takoj zopet prepodeni. — Fronta nadvojvode Jožefa. Po ponesrečenju velike razbremenilne ofenzive v Karpatih so Rusi le še delne napade pričeli. Naskočili so včeraj večkrat ob Ludovi in v dolini Trotusula proti našim črtam in bili krvavo zavrnjeni. — Armada pl. Mackensen. Naše prodiranje proti in preko črti Bukarešta-Ploesti izvršilo se je tako hitro, da ob Predealu in prelazu Altschanz stoječi Rumuni niso imeli nobene možnosti, iti pravočasno nazaj. Zadeli so pri svojem umikanju že na nemške in avstro-ogrške čete in so večinoma že vjeti. Med gorovjem in Donavo je zasledovanje v toku. Le 9. armada je včeraj okoli **10.000 mož vjela**. Ob Altu izpolnila se je neprepredljiva usoda v zapadni Rumunski odrezanih sil. Oberst v. Szivo izsilil je dne 6. decembra z njemu podrejenimi avstro-ogrskimi in nemškimi četami njih vdajo. **10 bataljonov, ena eskadrona, 6 baterij, skupno 8000 mož in 26 kanonov** odložilo je orožje. — Makedonska fronta. Ponočni napadi Srbov pri Trnzia vzhodno od Cerne bili so od nemških in bolgarskih čet zavrnjeni; istotako so se izjalovili zopetni sunki Angležev v dolini Strume.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.